

Lietuvių terminologijos disertacijos

AUŠRA RIMKUTĖ

Lietuvių kalbos institutas

1961

Antanas BALAŠAITIS. *Lietuvių kalbotyros terminų istorija. Filologijos mokslų kandidato laipsnio disertacija* (Vilnius).

Disertacijoje apžvelgiami kalbotyros terminai, kurie yra buvę vartojami nuo M. Mažvydo *Katekizmo* iki 1961 metų. Medžiaga rinkta iš gramatikų, pagrindinių lietuvių kalbos žodynų, svarbiausių kalbotyros veikalų, straipsnių ir pan. Atskirų kalbotyros šakų terminai aprašomi kartu su tų mokslų raida. Plačiai nagrinėjami gramatikos, leksikografijos, leksikologijos, dialektologijos, akcentologijos ir bendrosios baltų kalbotyros terminai.

Disertaciją sudaro penkios dalys, išvados ir priedas, kuriame pateiktos dvi rodyklės: istorinė lietuvių kalbotyros terminų rodyklė ir abėcėlinė visų disertacijoje nagrinėtų terminų rodyklė. Pirmoje dalyje trumpai apžvelgiamos lietuvių kalbos gramatikos – nuo D. Kleino (1653) iki J. Jablonskio (1901, 1911, 1919) gramatikų. Iki XIX a. lietuvių kalbos gramatikos buvo leidžiamos lotyniškai arba vokiškai, terminai jose pagal viduramžių Vakarų Europos tradiciją vartojami lotyniškai. Tik nuo XIX a. ketvirto dešimtmečio gramatikos pradėtos rašyti lietuvių kalba. S. Daukanto parengtoje lotynų kalbos gramatikoje (1837) išdėstyti svarbiausi lietuvių kalbos morfologijos dalykai, vartojami lietuviški terminai. Antroje XIX a. pusėje lietuvių gramatikos terminiją kūrė J. Juška, A. Baranauskas, K. Jaunius. XIX a. gale jau vartoti pagrindiniai fonetikos, kalbos ir žodžio dalių terminai, pvz.: *balsės*, *dvibalsės* (K. Kasakauskas), *daiktavardis*, *būdvardis* (S. Daukantas), *skiemuo*, *šaknis*, *galūnė* (J. Juška), *raidė*, *rašyba* (A. Baranauskas), *priešdėlis*, *priesaga*, *sudėtiniai žodžiai*, *veiksmažodis* (K. Jaunius) ir kt. Ypač reikšmingos J. Jablonskio gramatikos, turėjusios didelės įtakos bendrinės lietuvių kalbos raidai.

Antroje disertacijos dalyje trumpai apžvelgiama lietuvių leksikografijos istorija. Daug vietos skiriama K. Būgos darbams ir juose vartojamiems

terminams, pvz.: *skoliniai, svetimybės, asmenvardžiai* ir kt. Anot autoriaus, leksikologijos ir leksikografijos terminai plačiau imti vartoti tik apie XX a. vidurį. Trečioje dalyje nagrinėjama dialektologijos raida ir dialektologijos terminai, pvz.: *tarmė* (A. Baranauskas), *šneka, patarmė* (K. Jaunius) ir kt. Ketvirtoje dalyje, remiantis F. Kuršaičio, K. Jauniaus ir K. Būgos darbais, aprašoma akcentologijos terminija, pvz.: *tvirtapradė, tvirtagalė priegaidė* (A. Baranauskas), *kylančioji, laužtinė priegaidė* (K. Būga) ir kt. Penktoje dalyje daugiausia dėmesio skiriama kalbotyroje vartojamiems tarptautiniams terminams, kurie yra bendri daugeliui kalbų, taip pat ir baltų. Disertacijos pabaigoje pateikiamos išsamios išvados.

1968

Stasys KEINYS. *Lietuviškų vienažodžių terminų darybos tipai. Filologijos mokslų kandidato laipsnio disertacija* (Vilnius).

Disertacijoje siekiama parodyti tikruosius žodžių darybos procesus terminologijoje ir iškelti teikiamus vartosenai terminų darybos tipus. Medžiaga rinkta iš teisės (1954), geologijos ir fizinės geografijos (1956), fizikos (1958), sporto (1959), melioracijos (1960), chemijos (1960), tekstilės (1962) ir literatūros (1962) terminų žodynų, peržiūrėtų to meto Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto Terminologijos komisijos. Disertaciją sudaro pratarmė, dviejų dalių tyrinėjimas, išvados, sutrumpinimai ir literatūros sąrašas.

Pirmoje dalyje *Lietuvių terminologijos kūrimo teorinių pagrindų ir praktinio darbo apžvalga* aptariami bendrieji terminijos kūrimo principai, pagrindiniai polinkiai. Terminologijos istorija pradedama nuo senųjų lietuviškų raštų – M. Mažvydo, M. Daukšos, K. Sirvydo darbų. Antrasis etapas siejamas su S. Daukanto, L. Ivinskio, J. Pabrėžos ir kitų XIX a. žymių žmonių veikla. Ypač daug dėmesio skiriama J. Jablonskio, K. Būgos, S. Šalkauskio darbams. Aptariama, kaip buvo tvarkoma ir norminama įvairių sričių terminija.

Antroje dalyje sinchroniškai nagrinėjami dabartiniai vienažodžių terminų darybos tipai. Autorius nagrinėja tik vienažodžių terminų, padarytų iš daiktavardžių, darybą. Šioje dalyje išsamiai aptariami priesagų, galūnių, priešdėlių vediniai, nurodomos dariausios priesagos. Anot St. Keinio, dauguma vartojamų darinių daiktavardžių yra išvesti su priesagomis, pavyzdžiui, minėtuose žodynuose yra apie 5 000 darinių, padarytų pačios lietuvių kalbos priemonėmis. Disertacijos pabaigoje pateikiamos išsamios išvados.

1969

Kazimieras GAIVENIS. *Sudėtiniai terminai dabartinėje lietuvių kalboje.* Filologijos mokslų kandidato laipsnio disertacija (Vilnius).

K. Gaivenis plačiai aptaria lietuviškų sudėtinių terminų struktūrą (tipus, dėmenų išdėstymo tvarką, transformacijas ir kt.), šalutinių dėmenų semantines funkcijas, taip pat sudėtinių terminų pateikimą ir jų apibrėžtis terminų žodynuose. Pavyzdžiai rinkti iš pokario metais išleistų terminų žodynų ir įvairių sričių originalių mokslo veikalų.

Disertaciją sudaro keturi skyriai. Pirmame skyriuje aptariama sudėtinių terminų sąvoka, jos pavadinimas, savybės ir santykiai su kitomis leksikologijos kategorijomis. Antrame skyriuje nagrinėjama sudėtinių terminų struktūra. Skyriaus pabaigoje pateikiamos išvados. Autorius rašo, kad sudėtiniais terminais laikytini ne visi terminų žodynuose pateikiami žodžių junginiai, o tik tie, kurių pagrindiniais dėmenimis eina daiktavardžiai. Dabartinėje lietuvių kalboje daugiausia vartojama iš dviejų dėmenų sudarytų sudėtinių terminų, kurių didžiąją dalį sudaro rūšiniai sudėtiniai terminai. Trečiame skyriuje aprašomos sudėtinių terminų šalutinių dėmenų semantinės funkcijos. Paskutiniame disertacijos skyriuje aptariama, kaip sudėtiniai terminai pateikiami ir aiškinami terminų žodynuose. Autorius pabrėžia, kad terminų žodynuose turi būti kuo pilniau ir tiksliau pateikta visa kurios nors mokslo šakos termininių sąvokų sistema. Dėl to į juos turi būti racionaliai įtraukti visų tipų sudėtiniai terminai ir jų gramatinės konfigūracijos.

1983

Angelė KAULAKIENĖ. *Vertiniai dabartinėje lietuvių technikos terminijoje.* Filologijos mokslų kandidato laipsnio disertacija (Vilnius).

Be vertinių neišsiverčia nė viena naujos srities terminija. Vertyba yra sudėtingas procesas. Jis susijęs su daugeliu kitų teorinių terminologijos klausimų, pavyzdžiui, su vertimu, skolinimusi, žodžių daryba, daugiareikšmiškumu, homonimija ir kt., todėl vertybos nagrinėjimas yra naudingas ir aktualus ne tik terminijai, bet ir visai bendrinei kalbai. Disertacijoje nagrinėjami *Rusų–lietuvių kalbų politechninio žodyno* (1959), *Rusų–lietuvių–anglų kalbų skaičiavimo technikos terminų žodyno* (1971) ir *Fizikos terminų žodyno* (1979) vertiniai.

Disertaciją sudaro pratarmė, keturios dalys, išvados, septynios lentelės, taip pat šaltinių bei literatūros sąrašai ir priedas (vertinių ir induktų registras). Pirmoje dalyje daugiausia dėmesio skiriama teorinėms vertybos pro-

blemoms, pavyzdžiui, kriterijams, pagal kuriuos nustatoma, kad terminas yra vertinys, taip pat vertinių ir vertybos vertinimui ir pan. Vertiniai skirstomi į grupes: darybinius, semantinius, frazeologinius ir sudėtinius vertinius. Šios grupės skirstomos į pogrupius. Antroje dalyje tyrinėjami darybiniai vertiniai, pvz.: *antslėgis*, plg. rus. *сверхдавление*, angl. *superpressure*; *nelaidininkas*, plg. rus. *непроводник*, vok. *Nichtleiter* ir kt. Taip pat nagrinėjami fizikoje vartojami sudurtiniai žodžiai – vertiniai, pvz.: *savioartis*, plg. rus. *самосвал*; *bangomatis*, plg. rus. *волномер*, angl. *wavemeter*. Trečioje dalyje nagrinėjami semantiniai vertiniai (dar vadinami *reikšmės vertiniais*), kai pasiskolinama žodžio reikšmė, pvz.: *gervė*, plg. rus. *лебѣдка* (pasiskolinta reikšmė „prietasis, kuriuo kas keliama ar perkeliama“). Frazeologiniai ir sudėtiniai vertiniai aptariami ketvirtoje dalyje, pavyzdžiui, fizikoje vartojami terminai *baltasis triukšmas*, plg. rus. *белый шум*, angl. *white noise*; *aukštadažnis greitintuvas*, plg. rus. *высокочастотный ускоритель*, vok. *Hochfrequenzbeschleuniger*. Autorės manymu, vertinių atsiranda, kai bendrinėje lietuvių kalboje ir tarmėse nėra tinkamo žodžio reikiamai sąvokai įvardyti, taip pat kai nevartojamas skolintas ar tarptautinis terminas. Visiškais vertiniais laikytini tie terminai, kurių daryba nelietuviška ir motyvacija pasiskolinta. Vieni vertiniai yra norminiai, kiti nenorminiai, pvz.: *nuriebinimas*, plg. rus. *обезжиривание*, vok. *Entfettung* ir kt.

1993

Jonas KLIMAVIČIUS. *Melioracijos terminų sistema. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija* (Vilnius).

Disertacijoje nagrinėjamos „ne tiek mokslinės sąvokų, kiek kalbinės semantinės terminų mikrosistemos, be to, ne tik terminologiškai, bet ir leksikografiškai. Kadangi mokslas, jo sąvokų aparatas yra tarptautinis, o ir dalis sąvokų įvardijama tarptautiniais žodžiais, pirmiausia pradedama nuo dialingvistinės analizės – skolinimosi ir vertybos (skolinių ir vertinių), toliau žiūrima atitikmenų ir skirtybių – mikrosistemos transformacijų, lemiamų gimtosios kalbos ypatybių“. Autorius pabrėžia, kad *melioracija* yra sena kaip *agrikultūra*, t. y. žemdirbystė, – visos kultūros ir visokių kultūrų pradmuo ir pamatas. Pats žodis yra gerokai naujesnis. Išsamiai aptariama *melioracijos* kilmė ir istorija, sinonimai ir antonimai (*degradacija, deterioracija, pejorizacija*), taip pat kitakalbiai atitikmenys (ypač gausi anglų kalbos polionimija). Be to, aprašomi su *melioracija* susiję hidrologijos ir kiti terminai, jų kilmė ir vartoseną. Skyrium išsamiai aptariamos *žemės ūkio melioracijos* rūšys: *hid-*

romelioracija – sausinimas (ir drenažas), drėkinimas, psn. irigacija; agromelioracija ir kitos rūšys, sistemos ir būdai. Darbe daromos dvi bendresnės išvados: 1) sisteminis terminijos pobūdis ir istorinė jos raida sukelia senų ir naujų sistemos narių prieštaravimų ir tai lemia sistemos kaitą, 2) terminų sistemas veikia žodžių kaita – skoliniai, vertiniai, naujadarai.

2000

Albina AUKSORIŪTĖ. *Lauryno Ivinskio terminologijos darbai. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija* (Vilnius).

Autorė nagrinėja žymaus XIX a. vidurio Žemaičių lituanistinio sąjūdžio veikėjo, lietuviškų kalendorių leidėjo, vieno iš lietuviškų gamtos mokslų, ypač botanikos, terminų kūrėjo Lauryno Ivinskio (1810–1881) rankraštinius ir spausdintus darbus, kuriuose yra per 6 000 terminų ir nomenų. Išsamiai analizuojami didžiausio L. Ivinskio rankraštinio veikalo *Prigimtūmenė* terminai.

Disertacija susideda iš įvado, apžvalginės dalies, dviejų nagrinėjimo dalių, išvadu, literatūros sąrašo ir publikacijų disertacijos tema sąrašo. Įvade apibrėžiamas darbo tikslas, metodai, sandara ir tyrimo objektas. Pirmoje, apžvalginėje, dalyje aptariami L. Ivinskio darbų tyrinėjimai, jo raštų tarminės ir rašybos ypatybės, lenkiški darbai, kuriuose nagrinėjami lietuvių kalbos dalykai. Apžvelgiami spausdinti (kalendoriai, publicistinis veikalas *Pasauga*) ir rankraštiniai (*Prigimtūmenė*, *Grybų atlasas*, *Būdo gydymo ligų žmonių ir gyvulių* juodraštis, išlikę *Lenkų–žemaičių kalbų žodyno*, *Rusų–lietuvių kalbų žodyno* ir *Rusų–lietuvių–lotynų–lenkų kalbų žodyno* fragmentai) darbai, kuriuose vartojama daug liaudies medicinos, veterinarijos, žemės ūkio, amatininkystės, astronomijos, geografijos, botanikos, mineralogijos, zoologijos ir kitų sričių terminų. L. Ivinskio pateikti taksonominių kategorijų ir joms priklausančių taksonų įvardijimo tipai nagrinėjami antroje dalyje. Anot autorės, pateikdamas taksonominių kategorijų terminus, L. Ivinskis vengė skolintų, iš lotynų ar kitų kalbų atėjusių žodžių, ir stengėsi rasti vartojamą ar pats sudaryti naują lietuvišką žodį (vietoj terminų *klasė*, *triba*, *varietetas* vartojo *nuodalį*, *rėžtą*, *atmainą*).

Paskutinės dalies trijuose skyriuose aptariami *Prigimtūmenės* sąvokų įvardijimo būdai: paprastųjų žodžių terminizavimas, naujadarų kūrimas ir terminų skolinimasis. L. Ivinskio vartoti terminizuoti geografijos, meteorologijos ir kitų gamtos mokslų terminai ir augalų genčių pavadinimai nagrinėjami skyriuje *Paprastųjų žodžių terminologizavimas*, pvz.: *ąudra*, *dėbesis*,

wièsulas, wiètra; àuksas, juodžemis ir kt. Mineralų, grybų ir augalų genčių pavadinimai tiriami skyriuose *Naujadarų kūrimas* ir *Terminų skolinimasis*. Naujadarų sudarymas – vienas pagrindinių L. Ivinskio terminų kūrimo būdų – jie sudaro per penktadalį visų *Prigimtūmenės* mineralų pavadinimų ir du penktadalius visų grybų ir augalų genčių pavadinimų. L. Ivinskio sudaryti vediniai aptariami pagal darybos formantus, o sudurtiniai naujadarai – pagal dūrinių sandus. Per du penktadalius visų *Prigimtūmenės* augalų ir grybų genčių pavadinimų sudaro neaiškūs terminai.

L. Ivinskio sukurti gamtos mokslų terminai yra ne tik įdomūs kalbos istorijos faktai, bet ir dabartinės terminijos šaltinis, kuriuo XX a. botanikai naudojosi kurdami ir tvarkydami augalų nomenus.

2001

Birutė BRIAUKIENĖ. *Petras Avižonis ir jo lietuviškoji medicinos terminija*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija (Kaunas).

Aprašomuoju ir gretinamuoju metodais nagrinėjami garsaus XX a. pradžios gydytojo, žymaus mokslo, švietimo ir kultūros atstovo, *Lietuviškos gramatikėlės* (1899) autoriaus Petro Avižonio (1875–1939) medicinos terminai. Disertacijos objektas – apie 5 000 terminų, surinktų iš P. Avižonio medicinos mokslo darbų: *Akių ligų vadovo*, jo straipsnių žurnale *Medicina* ir kt. (tikslus terminų šaltinių sąrašas pateikiamas darbo pabaigoje). Apžvalginiame skyriuje apibūdinami svarbiausi P. Avižonio gyvenimo ir veiklos tarpiniai. Daugiausia dėmesio skiriama medicinos terminų kilmei ir sandarai. Darbe medicinos terminas suprantamas kaip žodis ar pastovus žodžių junginys, kuriuo įvardijama medicinos mokslo sąvoka. P. Avižonio raštuose vartotus medicinos terminus pagal kilmę autorė skirsto į tris grupes: 1) lietuviškus (41% vienažodžių ir 19,7% sudėtinių terminų), 2) hibridinius, arba mišriuosius (0,5% vienažodžių ir 70,2% sudėtinių terminų) ir 3) nelietuviškus, t. y. skolinius (58,5% vienažodžių ir 10,1% sudėtinių terminų). Daugiausia P. Avižonio vartota nelietuviškų medicinos terminų.

Medicinos terminų kūrimo būdais autorė laiko paprastųjų žodžių terminizavimą, terminų darybą savos kalbos žodžių darybos priemonėmis ir terminų skolinimąsi. Pagal sandarą P. Avižonio raštuose vartojami terminai skirstomi į vienažodžius ir sudėtinius. Medicinos terminai taip pat aptariami pagal pagrindinio ir šalutinių dėmenų santykius. Skyrium aptariami terminų sinonimai. Autorės tyrimo duomenimis, per 200 lietuviškų medicinos terminų sudarė ir pateikė vartoti pats P. Avižonis.

Alvydas UMBRASAS. *Lietuvių teisės terminija 1918–1940 metais (pagrindinių kodeksų terminai).* Humanitarinių mokslų daktaro disertacija (Vilnius).

Disertacijoje aprašomuoju metodu tiriama 1918–1940 metais Lietuvoje vartota teisės terminija. Per tiriamą laikotarpį išleista gana daug įvairių teisės raštų. Tirti keturi svarbiausi kodeksai: baudžiamasis, civilinis, taip pat baudžiamojo ir civilinio proceso kodeksai. Kadangi kiekvienas iš šių kodeksų buvo išverstas (iš rusiško originalo) į lietuvių kalbą kelis kartus, disertacijoje vertinamas to paties kodekso vertimų terminijos santykis, nustatomos jos skirtybės ir kartu parodoma terminų raida. Iš viso rasta apie 5 700 skirtingų teisės terminų. Jie analizuojami struktūros, darybos ir kilmės atžvilgiais, taip pat nagrinėjama sinonimija. Kodeksų teisės terminai apžvelgiami ir pagal temas. Bendrieji teisės terminai, baudžiamosios ir civilinės teisės terminai ir proceso teisės terminai sudaro apie 80% visų terminų. Likę terminai (apie 20%) yra kitų teisės šakų: finansų, administracinės, darbo, konstitucinės teisės, taip pat teismo medicinos, kriminalistikos ir kt.

Darbą sudaro įvadas, trys dalys, išvados ir šaltinių bei literatūros sąrašai. Įvade aptariama teisės terminijos padėtis Lietuvoje 1918–1940 metais, taip pat apžvelgiami šaltiniai. Pirmoje dalyje *Teisės terminų skirstymas pagal teisės šakas* supažindinama su teisės sistemos samprata. Skiriami civilinės, baudžiamosios, proceso, bendrieji, finansų, administracinės, teismo medicinos, darbo, konstitucinės (valstybinės), prekybos, tarptautinės teisės, kriminalistikos ir kitų teisės šakų terminai. Antroji dalis skirta teisės terminų raiškai. Trečioje dalyje aprašomos kodeksų terminijos skirtybės. Autorius pabrėžia, kad 1918–1940 metai yra labai svarbus laikotarpis lietuvių teisės terminijos istorijoje, nes tik paskelbus Nepriklausomybę lietuvių kalba pradėta vartoti teisės dokumentuose.

Irma ZELLER. *Automatinis terminų atpažinimas ir apdorojimas.* Humanitarinių mokslų daktaro disertacija (Kaunas).

Disertacijoje rašoma apie terminų stoką, klaidingą terminų vartojimą, kai perkeliant juos į netinkamus kontekstus painiojamos reikšmės, taip pat aptiriamos preskriptyviosios ir deskriptyviosios terminologijos takoskyros priežastys ir ypatybės. Darbo objektas yra specialiomis kompiuterinėmis terminų atpažinimo programomis tekstyne automatinio būdu atpažįstamas *galimas terminas*. Tikslas – nustatyti automatinio terminų atpažinimo tekste

būdus ir galimybes, išmėginti juos ir parodyti, kaip jie tinka lietuvių kalbai. I. Zeller tyrė du baigtinius elektroninius iš anglų kalbos verstų tekstų rinkinius – tekstynus. Tekstynas lietuvių kalba, kaip ir tekstynas vokiečių kalba, apima tuos pačius 1 695 teisės ir ekonomikos dokumentus (reglamentus, direktyvas, sprendimus, išvadas), priimtus 1962–2000 metais Europos Komisijos ir Europos Sąjungos Tarybos.

Bandoma atskleisti pakitusias terminologijos teorines traktuotes ir kitokio nei iki šiol praktinio terminologijos darbo metodiką, ypatumus ir svarbą. Šiuo darbu autorė parodė, kad deskriptyviosios terminologijos siūlomus automatinio terminų atpažinimo metodus įmanoma taikyti ir lietuvių kalbai. Teoriniu požiūriu vertinama iki šiol lietuvių kalba nepublikuota teorinė medžiaga apie automatinio terminų atpažinimo ir jų pripažinimo terminais metodiką.

Disertaciją sudaro įvadas, keturios dalys, išvados, literatūros sąrašas ir du priedai. Pirmoje dalyje *Preskriptyviosios ir deskriptyviosios terminologijos raida* apžvelgiama XX a. terminijos būklė, preskriptyvioji ir deskriptyvioji terminologija. Antroje dalyje pristatoma automatinio terminų atpažinimo metodika, terminų atpažinimo ir pripažinimo galimybės, būdai ir priemonės. Trečioje dalyje aprašomas automatinio terminų atpažinimo eksperimentas, analizuojami jo rezultatai. Paskutinėje dalyje siekiama įvertinti ir numatyti tokio atpažinimo naudą, keliamos automatinio terminų atpažinimo praktinio taikymo lietuvių terminologijoje galimybės. Autorė, atlikusi automatinio terminų atpažinimo minėtų šaltinių tekstynuose eksperimentą, daro išvadas, kad tekste automatinis terminų atpažinimas, naudojant specialias programas, tikrai yra įmanomas.

2006

Nijolė LITEVKIENĖ. *Lietuviški ir lotyniški sudėtiniai anatomijos terminai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija (Kaunas).

Nagrinėjami sudėtiniai anatomijos terminai (2 024 lietuviški ir 2 506 lotyniški), surinkti iš T. Vestono *Anatomijos atlaso*, parengto ir išleisto Londone 1995 m., ir J. Tutkuvienės papildyto vertimo į lietuvių kalbą (1997), taip pat iš *Medicinos terminų žodyno* (1980), S. Pavidonio *Žmogaus anatomijos* (1984) ir kitų šaltinių. Disertacijos tikslas – išanalizuoti sudėtinių anatomijos terminų sintagminius ir paradigminius santykius. Lietuviški ir lotyniški dvižodžiai ir daugiažodžiai anatomijos terminai analizuojami sutapties ir skirties aspektais. Taip pat nagrinėjama lietuviškų ir lotyniškų sudėtinių

anatomijos terminų struktūrų dažnis ir vartosenos polinkiai, sisteminami lietuviškų ir lotyniškų terminų dėmenų įvairavimo dėsningumai.

Disertaciją sudaro penki skyriai. Įvade aptariamas darbo objektas, tikslai, tiriama medžiaga, metodai, temos aktualumas ir naujumas, praktinė darbo nauda, darbo sandara ir apimtis, pateikiamas publikacijų sąrašas. Antrame skyriuje apžvelgiama lotynų kalba kaip tarptautinė medicinos mokslo kalba, anatomijos nomenklatūros sudarymo etapai. Trečiame skyriuje pateikiama lietuviškų ir lotyniškų dvižodžių–aštuoniažodžių anatomijos terminų suapties ir skirties aspektai ir jų struktūros grupės. Ketvirtame skyriuje analizuojami eponiminiai sudėtiniai anatomijos terminai. Penktame skyriuje apibendrinami atlikto teorinio tyrimo rezultatai.

N. Litevkienės atlikta lietuviškų ir lotyniškų sudėtinių anatomijos terminų analizė papildo medicinos terminijos tyrimus, išryškina lotynų ir lietuvių kalbų terminijų skirtynes ir bendrybes, lemiančias šios srities terminijos darybos polinkius, kuriais būtų galima vadovautis rašant anatomijos vadovėlius, rengiant medicinos terminų žodynus ir anatomijos atlasus.

Gauta 2007-11-13

Aušra Rimkutė
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas ausrar@lki.lt